

A könyvtáros és a kritika

A könyvtáros az irodalom közvetítője az író és az olvasó között. Nagy részét tőle is függ az irodalmi közvéleménynek a kialakulása. Így a könyvtáros nemcsak egyszerű olvasója egyes regényeknek, nemcsak regisztrálója, hanem közvetítője, magyarázója annak az állásfoglalásnak, amelyet az adott mű helyesen, vagy helytelenül megállapít. A könyvtáros e magyarázó és közvetítő munkájában gyakran tévedhet. Tévedhet különösen akkor, amikor a hivatásos kritikusok nem azonos véleményt mondanak együgyanarról a könyvről.

Ez történt Déry Tibor *Felelet* c. regényének II. köteténél is. A kritikusok első állásfoglalásai nem adtak tiszta képet a regényről. A könyvtárosok ösztönökre voltak bízva. Voltak könyvtárosok, akik a Déry regényt simán elfogadó kritikusokra támaszkodtak, voltak, akik a kritikusok ellen foglaltak állást. A könyvtárosokban azonban nem alakulhatott ki olyan egyöntetű vélemény, amely az olvasók irányításában, nevelésében hasznos eredményt mutatott volna.

Révai elvtárs cikke nemcsak az íróknak adott kézzelfogható, világos választ és nemcsak számukra mutatta meg a szocialista-realista irodalom követelményeit, hanem segített a könyvtárosoknak is értékelő, nevelő, felvilágosító munkájukban. Ebből a cikkből a könyvtáros erőt és táncsot kapott nevelő munkájához és most már tisztán és határozottan meg tudja mutatni olvasójának, hogy a szematizmus elleni küzdelem nem jelentheti a pártosság elhanyagolását. A könyvtáros Révai elvtárs cikke alapján világosan meg tudja magyarázni olvasójának a két fronton való harcnak minden kérdését. Felismerj a könyvtáros azokat a műveket, s harcolni tud ellenük, amelyek öncéli, »politikamentes« irodalmat adnak és azokat is felismeri, amelyekben szematikus recepthősök szerepelnek.

A könyvtárosnak a jövőben az irodalmi közvélemény kialakítása szempontjából arra kell törekednie, hogy az olvasóval való beszélgetései ne maradjanak titokban. Változzanak át ezek a beszélgetések az olvasó és író, az olvasó és a kritikus nyilvánosság előtt lezajló vitáivá. A könyvtárosoknak is segíteniük kell abban, hogy elérjék Révai elvtárs megjegyzései nyomán azt az eredményt, hogy az olvasó és író viszonya az egymásra való jó hatást, az egymás segítségének az eddiginél biztosabb vonásait mutassa.

Egyik olvasónk felhívta figyelmünket arra, hogy a *Könyvbarát* 1952 szeptemberi számában Gergely Sándor *Forró nyár* című könyvéről Bihari Klára írt bírálatot, s azt a következő mondattal fejezte be: »A gazdag, izgalmas cselekmény során megragadóan, a pártos író forró szeretettel mutatja meg Gergely Sándor az elmélet anyagi energiává vált, emberformáló, életet alakító erejét, s a munkáparaszt szövetség minden próbat kiálló szilárdságát.« Fekete Sándor, viszont a *Szabad Nép* szeptember 1-i számában ugyanerről a kérdésről így ír: »A munkáparaszt szövetség eszméjét, az ellenséggel szembeni harc eszméjét szematikus módon ragadta meg...« (t. i. Gergely).

Olvasónkban mély nyomot hagytak Révai elvtárs megjegyzései. Mégis, Bihari Klára mentésére megemlítette, hogy Gergely Sándor könyvéről szóló kritikáját bizonyára Révai elvtárs cikkének megjelentése előtt írta. Hozzátette ugyan olvasónk, hogy ez a lényegen nem változtat.* Fekete Sándor kritikájával viszont azért nem volt meglepve, mert cikkében 277 sorból mindössze hat sorban tudott Gergely erényeiről nyilatkozni. Olvasónk leginkább Nagy Péternek, a Forró nyárról írott bírálatával értett egyet. Ez a bírálat olvasónk véleménye szerint Gergely Sándort helytelen álláspontjából a kérdés helyes megoldásához vezeti.

Révai elvtárs is arra tanít bennünket, hogy a kritika keménysége mellett meg kell mutatni az író számára a kivezető utat. Déry Tibor Révai elvtárstól erős segítséget kapott, de segítséget nyújtott Révai elvtárs cikke az olvasóknak, könyvtárosoknak, az egész irodalmi közvéleménynek is.

BECKSI ANDOR,

a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
IV. ker. fiókjának könyvtárosa

* Az említett olvasónak és több más olvasónknak a »Könyvbarát«-ban megjelent Gergely Sándor »Forró nyár« c. könyvének ismertetéséről mondott rosszaló véleményével egyetértünk. Az ismertetés helytelenül értékelte a regényt s így megtéveszthette olvasóinkat. (Szerk.)